

کانون وکلای

سال شانزدهم

مهر - آبان ۱۳۴۳

شماره ۹۴

ارسالان خلعت بری

شرکت وکیل مدافع در تحقیقات بازپرسی

مقدمه : با آنکه اصول محاکمات کیفری ما از رویه و قوانین فرانسه اقتباس شده معذکک هنگام تدوین آن بعضی از آنها حذف نموده و بعبارت دیگر قبول نکردند یکی از آن موارد شرکت وکیل مدافع در تحقیقات بازپرسی بود که در قانون ایران اسمی از آن برده نشده بود - بعد از سالها تمرین و تجربه متوجه شدند که بعضی از مواقع در جریان تحقیقات بی ترتیبی مشاهده میشود که در دادگاهها حین دفاع عنوان میشود و موجب مخدوش بودن تحقیقات میگردد در صورتیکه با شرکت وکیل مدافع در تحقیقات از طرف متهم نظارتی بر جریان تحقیقات بوجود میآید که جلوگیری از اعتراضات بعدی بته تحقیقات میکند.

در ایران هر زمان لزوم حضور وکیل مدافع در تحقیقات بازپرسی تذکر داده میشود از نظر اینکه حضور وکیل مدافع ممکن است مانع جریان رسیدگی و تعویق آن شود با امر مزبور مخالفت میشود و مخالفت مزبور هم از روی سوءنیت نبود بلکه قاعده طبیعی هر تغییری است که در بدو امر با مخالفت یا انتقاد مواجه میشود ولی بعد از مدتی بطور طبیعی مخالفت برطرف و مبدل بموافقت میگردد.

چنانکه در کشور فرانسه هم در اواخر قرن نوزدهم وقتی لزوم شرکت وکیل مدافع در بازپرسی عنوان میشد عدهای با آن مخالفت میکردند و دو نحوه فکر وجود داشت مخالفین دخالت وکیل مدافع را مانعی در امر تحقیقات و موافقین لازمه

مطابقت تحقیقات را با قانون وقاعده دخالت وکیل مدافع میدانستند تا بالاخره لایحه قانونی آن در ۱۸۸۲ بپارلمان داده شد و در پارلمان بین هم بین سنا و مجلس نمایندگان اختلافاتی راجع بحدود دخالت وکیل مدافع وجود داشت تا آنکه در ۱۸۹۷ قانون آن بتصویب رسید و طبق تفسیر حقوق دان مشهور فرانسوی (گارو) وظایف وکیل مدافع در بازپرسی از این قرار است: نظارت برای احترام از سوءاستفاده از اختیارات امکان وعده های مبتنی بر خدعه برای اخذ اقرار، متوجه کردن متهم بلزوم و بموقع بودن بعضی از مسائل مربوط ب تحقیقات از قبیل معاینه طبی و مخالفت با رویه هایی که غیرقانونی و باعث آزار متهم ممکن است باشد و تذکراتی که باعث روشن شدن موضوع اتهام میباشد و رعایت حقوقی که متهم طبق قانون دارد.

چون فکر بشر در مرحله تکامل است و هر قدمی که بر میدارد رو بترقی و جنورفتن است بعضی از مسائل که در زمانی قبول آن با مخالفت روبرو است در زمان بعد جزء مسائل اساسی حقوق افراد قرار میگیرد جلوی ترقی فکری در زمان محدودی ممکن است گرفته شود ولی عاقبت پیشرفت با فکری است که جنبه ستروقی دارد همان امریکه زمانی در کشورهای دیگر مانع جریان صحیح بازپرسی شناخته میشد یعنی دخالت وکیل مدافع در بازپرسی اکنون نزدیک یک قرن است در کشورها اجراء میشود و در بعضی از کشورها جلوتر از آن هم اجراء میشد و بهیچوجه مانع جریان تحقیقات نبوده مجرمین تعقیب شده و در مواردیکه مجرم شناخته شده اند محکوم شده اند و منافع آن بیشتر از زیان احتمالی آن بوده زیرا دخالت وکیل مدافع رافع احتمال بی ترتیبی در بازپرسی و یا سوءاستفاده از اختیار بر علیه متهم است و از طرفی تذکرات وکیل مدافع بسا اوقات باعث تکمیل پرونده و روشن شدن مسائل از نظر حقوقی میشود و بهمین جهت این رویه یعنی دخالت وکیل مورد قبول کشورهاست.

از طرفی همانطور که تذکر دادم علم حقوق نیز مثل علوم دیگر در حال پیشرفت است و احترام افراد از نظر حقوقی نیز بیشتر مورد توجه است که اعلامیه حقوق بشر شاهد آن است بنابراین رویه قدیمی مورد پسند دنیای امروز نیست بدین معنی که یک فردی بعنوان متهم در اختیار شخص یا دستگاهی قرار گیرد که بقوانین و مقررات آشنا و دارای وسائل برای محکوم کردن او است و بنا بعقیده شخصی یا استنباط از قوانین دیگری را مجرم فرض کند تا روزی که بدادگاه نرفته متهم نتواند

در مرحله بازپرسی بوسیله کسیکه صلاحیت دفاع از او را باستناد همان قوانین و مقررات دارد از خود دفاع کند.

قانون ایران: در کشور ما موضوع دخالت وکیل مدافع در بازپرسی بعد از تشکیلات جدید دادگستری بعضی اوقات تذکر داده میشد ولی بعنوان اینکه هنوز زود است اقدامی در آن باره نمیشد تا آنکه در کمیسیونهایی که در وزارت دادگستری برای اصلاح دادگستری تشکیل میشد و نمایندگان کانون وکلاء در آن حضور داشتند مسئله مطرح و چون تشکیلات کانون وکلاء بوجود آمده و کانون وکلاء نظامات مربوطه باسر و کالت رابعهدهداشت با توجه بقوانین کشورهای دیگر و تشخیص اینکه دخالت وکیل در بازپرسی مطابق با احتیاجات و شرائط زمان است وزارت دادگستری توصیه کمیسیون دادگستری را در این مورد پذیرفت و از نظر آنکه فرصت کافی برای تنظیم قانون خاصی نبود در ضمن یکی از مواد اصلاحی قانون آئین دادرسی کیفری که در سال ۳۶ بکمیسیون مشترک دادگستری مجلسین شورای ملی و سنا تقدیم شد اصل دخالت وکیل مدافع در بازپرسی شناخته گردید و از تصویب کمیسیون مشترک مجلسین گذشت و فقط من باب تذکر یادآوری میکنم که غالباً اعضای کمیسیون مزبور از وزراء سابق دادگستری و یا دادستان کل و از رؤساء و مستشاران معروف دیوان عالی کشور و یا از حقوق دانها و وکلاء مشهور دادگستری بودند.

این است ماده اصلاحی:

(ماده ۱۱۲ - احضار شده باید شخصاً حاضر شود و اگر نمیتواند حاضر شود باید عذر موجه خود را ثابت کند.

تبصره - متهم میتواند یک نفر از وکلاء رسمی دادگستری را همراه خود داشته باشد وکیل متهم بدون مداخله در امر تحقیق پس از خاتمه بازجویی میتواند مطالبی را که برای روشن شدن حقیقت و دفاع از متهم یا اجراء قوانین لازم بداند ببازپرس تذکر دهد و اظهارات وکیل در صورت جلسه منعکس میگردد)

بعد از اجراء تبصره مزبور مواردی پیش آمده که باعث اختلاف نظر در اجراء ماده مزبور شده بدین توضیح که در بعضی از مواقع در حدود نحوه دخالت وکیل مدافع و حقوق متهم و وظائف وکیل مدافع بین وکیل مدافع و بازپرس اختلاف وجود داشته که باید مورد توجه قرار گیرد تا در آینده بحقوقی که افراد برای استفاده از دفاع خود دارند لطمه وارد نیاید و هم آنکه وکلاء مدافع بتوانند وظائفی را که برای

دفاع از متهم دارند بنحوشایسته انجام دهند وبالنتیجه حقوق افراد محفوظ بماند. این است که نویسنده موضوعاتی را که در بعضی از موارد بواسطه اختلاف ذوق در فهم قانون یا بادعای عدم صراحت قانون پیش میآید در این مقاله مورد بحث قرار میدهم و رویه بعضی از مالکک را هم در مورد آن تذکر میدهم تا مفید بوضوح مطلب باشد.

- ۱ - آیا بازپرس مکلف است قبل از تحقیقات بمتهم تذکر بدهد که دارای حق قانونی برای تعیین وکیل مدافع است (
- ۲ - آیا متهمی که در جلسه اول تحقیقات وکیل مدافع معرفی نکرد در جلسات بعد میتواند وکیل مدافع معرفی کند؟
- ۳ - هرگاه متهم طبق قرار بازپرس در بازداشت است آیا بازپرس مکلف است وکیلی را که متهم معرفی میکند برای جلسه تحقیق دعوت نماید؟
- ۴ - هرگاه متهم بیش از یک وکیل معرفی کند تکلیف بازپرس چیست و باید همه آنها را دعوت کند یا یکی از آنها را؟
- ۵ - آیا وکیل مدافع میتواند مدارک اتهام را و همچنین مدارکی را که در جریان تحقیقات از قبیل گزارش کارشناس و غیره تهیه میشود ملاحظه و رونوشت بردارد؟
- ۶ - آیا وکیل مدافع میتواند از جریان تحقیقات یادداشت بردارد؟
- ۷ - در مورد متهمی که ممنوع الملاقات است آیا وکیل مدافع میتواند آزادانه وبدون حضور مأمور دولت یا بازپرس از موکل خود ملاقات نماید؟
- ۸ - آیا تصمیمات قضائی بازپرس باید باطلاع وکیل مدافع برسد؟

جواب :

۱ - ظاهر قانون این است که ببازپرس صراحتاً تکلیف نشده بمتهم حق انتخاب وکیل را اعلام نماید ولی باوجود تفویض چنین حقی بموجب قانون بمتهم میتوان گفت بازپرس که در همه حال باید طبق قانون عمل کند باید بمتهم این حق را اعلام کند و در موقع اولین احضار متهم در برگ احضار حق انتخاب وکیل قید شود.

چنانچه در محاکمات جنائی که متهم حق تعیین وکیل دارد مدیر دفتر باید بمتهم اخطار کند که هرگاه وکیل انتخاب کرد معرفی نماید اگر تردید کنیم

شرکت وکیل مدافع در تحقیقات بازپرسی

۵

که کدام یک از دو نظر مرجع است چون اعلام بمتهم بنفع متهم است - بعقیده اینجانب اعلام بمتهم مرجع است باآنکه عدم اعلام هم مسئولیت قانونی از لحاظ نظری بودن موضوع ندارد.

۲ - متهمی که در جلسه اول تحقیقات وکیل مدافع تعیین نکرد مسلماً میتواند در جلسات بعدی از این حق قانونی خود استفاده کند.

در اینجا موضوعی که مواردی هم داشته قابل توجه است بعضی مواقع اشخاص بعنوان مطلع ببازپرسی احضار میشوند هرگاه بعد از تحقیقات بآنها اعلام اتهامی شود چون قبلاً بعنوان متهم احضار نشده‌اند آیا میتوانند از حق تعیین وکیل مدافع استفاده کنند؟ - جواب این سؤال بدیهی است زیرا همینکه بازپرس خواست باو اعلام اتهام کند باید حق متهم را در نظر داشته باشد و متهم میتواند در همان موقع هم از حق انتخاب وکیل استفاده کند والا با این طریقه متهم از حق قانونی دفاع در مرحله بازپرس بوسیله وکیل مدافع محروم خواهد شد و این امر خلاف نظر قانون گذار است - بنابراین باید بازپرس جلسه را تجدید و بشخصی که میخواهد باو اعلام اتهام کند تذکر بدهد که وکیل خود را میتواند معرفی نماید و اگر غیر از این باشد متهم از حق دفاع در بازپرسی محروم شده است و تحقیقاتی که با اینوصف بشود چون بدون توجه بحق دفاع متهم بوده که در مرحله بازپرسی برای او شناخته شده مخدوش است.

۳ - متهمی که در بازداشت بموجب قرار بازپرس است یا در بازداشت است هرگاه وکیل مدافعی معرفی کند بازپرس مکلف است وکیل او را برای جلسه تحقیق دعوت نماید و مقصود از اینکه متهم میتواند یک وکیل همراه داشته باشد این نیست که فقط در جلسه اول وکیل باید همراه او باشد بلکه صریح قانون این است که متهم از دفاع بوسیله وکیل و از نظارت او بر تحقیقات و دادن توضیحات بقصد روشن شدن موضوع استفاده کند و متهمی که در بازداشت است و از جلسه تحقیقات بی‌خبر است و وسیله ندارد که وکیل مدافع را همراه خود داشته باشد میتواند وکیل خود را ببازپرس معرفی کند و بازپرس باید وکیل او را دعوت کند والا متهم از حق دفاع محروم شده است و این خلاف صریح و منظور تبصره ماده ۱۱۲ است.

۴ - بموجب تبصره ماده ۱۱۲ متهم حق دارد یک وکیل مدافع در جلسه

تحقیقات همراه داشته باشد بنابراین بدیهی است در جلسه تحقیق پیش از یک وکیل نمیتواند شرکت کند ولی اگر بتهمی که در بازداشت است پیش از یک وکیل معرفی نمود بازپرس باید وکلای را که متهم معرفی نموده دعوت کند تا متهم هر کدام را که از میان آنها در نظر داشت انتخاب کند زیرا اختیار تعیین یک نفر قبل از شروع تحقیق بالاخره با متهم است و وکلاء متعدد میتوانند از میان خود یک نفر را تعیین کنند که در جلسه تحقیق شرکت نماید ولی بازپرس نمیتواند بعنوان اینکه پیش از یک نفر معرفی شده اند از دعوت وکیل خودداری کند.

۵ - وکیل مدافع میتواند مدارک اتهام و همچنین مدارکی را که در جلسات تحقیق تحصیل میشود از قبیل صورتجلسات تفتیشات و معاینات و گزارشهای کارشناس و غیره را ملاحظه کند و الا دفاع بدون ملاحظه مدارک اتهام مقدور نخواهد بود و چون وکیل مدافع حق دفاع از متهم را در مرحله تحقیقات دارد لذا ملاحظه مدارک از لوازم دفاع است و عدم ارائه آن بوکیل مدافع محروم کردن متهم از حق دفاع در مرحله تحقیقات محسوب است.

۶ - بدیهی است در جریان تحقیقات وکیل مدافع حق برداشتن یادداشت دارد زیرا برداشتن یادداشت لازمه انجام وظیفه و طرز کار و تهیه مقدمات دفاع است چون جواب این سؤال واضح است شاید طرح آن مورد تعجب شود ولی چون در عمل مشاهده شد که این قبیل اشکالات بعضی اوقات پیش میآید لذا لازم دانستیم آنرا عنوان نمایم.

۷ - متهم ممنوع الملاقات حق ملاقات و مذاکره تلفنی و مکاتبه مستقیم با وکیل مدافع خود را دارد و ممنوعیت شامل وکیل او نمیشود زیرا قانون استفاده از مشورت و راهنمایی وکیل را برای متهم تجویز نموده و وکیل مدافع با حضور در جلسات تحقیق از کلیه جزئیات اتهام با اطلاع میشود و فرض قانون این است که وکیل مدافع از جریان تحقیق مطلع شود تا بتواند از متهم دفاعی را که لازم است بنماید - بنابراین متهم حق دارد بدون حضور دیگری آنچه را که لازمه راهنمایی جهت استفاده از دفاع میباشد از وکیل خود بخواهد و مداخله دیگری، ممکن است موجب محرومیت متهم از این حق شود و متهم نخواهد در مقابل بازپرس یا دیگری آنچه را که میخواهد با وکیل خود مورد مشورت قرار دهد لذا منع متهم از ملاقات آزادانه و سراروده تلفنی و کتبی مستقیم با وکیل خود منافات با حقوقی دارد که قانون

بمنفع متهم تجویز نموده است و چنانچه در قسمت بعدی این مقاله خواهیم دید در کشورهای دیگر این حق برای متهم شناخته شده است.

۸ - تصمیمات قضائی بازپرس از قبیل قرار مربوط بصلاحیت، قرار بازداشت یا رفع بازداشت و ارجاع بکارشناس و امثال آن باید با اطلاع وکیل مدافع متهم برسد تا بتواند از جریان تحقیق و نتایج آن اطلاع یافته و برای دفاع از متهم آماده باشد.

جوابهایی که نسبت بسئوالات طرح شده خوانندگان ملاحظه میکنند مطابق با طرزفکری است که بعد از قری در دنیای امروز وجود دارد و آن فرضیه سابق که باید جریان تحقیقات مخفی و محرمانه باشد و متهم تا موقع تسلیم او بمحکمه یا صدور قرار منع تعقیب از حق دفاع محروم باشد دیگر وجود ندارد همانطور که بازپرس و دادستان اطلاعات قانونی و وسیله تعقیب و تهیه دلیل بر علیه متهم دارند این عقیده بوجود آمده که متهم مادام که محکوم نشده سببی محسوب است و برای اینکه بیگناهی مورد تعقیب قرار نگیرد و تا مدتی که تحت تعقیب است از حق آزادی و کار و حیوة و حقوق خانوادگی محروم نشود باید باو حق داد که از وسائل دفاع قانونی بتواند استفاده کند بنابراین حقوق متهم در استفاده از این حق دفاع و وظائف وکیل مدافع بر اساس فرضیه جدید است یعنی استفاده از هراسی که برای امکان دفاع مقتضی و لازم باشد و این حق محدودیت ندارد. اگر هم بتفصیل تصریح و توضیح نشده باشد با تجویز حق دفاع برای متهم در مرحله بازپرسی بوسیله وکیل آنچه برای دفاع لازم و مقتضی است مجاز خواهد بود وکیل مدافع باید از تمام جریانات پرونده مطلع باشد تا دفاع ممکن باشد.

اعلامیه حقوق بشر:

نظریه فوق مورد قبول غالب کشورهای دنیاست که در اعلامیه حقوق بشر باین عبارات ذکر شده: (ماده ۱۱ - هر کس بیزه کاری متهم شده باشد بیگناه محسوب خواهد شد تا وقتی که در جریان یک دعوی عمومی که در آن کلیه تضمین های لازم برای دفاع او تأمین شده باشد تقصیر او قانوناً محرز گردد) بنابراین وقتی در قانونی برای متهم حق استفاده از وکیل مدافع برای دفاع در مرحله بازپرسی موجود باشد شامل کلیه لوازم و مقتضیات دفاع خواهد بود و محدودیت وکیل در دفاع مخالفت با اعلامیه حقوق بشر خواهد داشت.

از طرف دیگر قوانین و رویه های قضائی و مقررات کشورهای دیگر برای قضاوت نسبت بموضوعات فوق راهنمای خوبی خواهد بود چه وقتی کشورهای که مبتکر حقوق کیفری هستند و سابقه عمل و تجربه بیشتری دارند طبق قوانین یا رویه قضائی همان را تصویب و تأیید نموده باشند که نویسنده در این مقاله تذکر داده ام دلیل برای این است که جواب ها مطابق با رویه و اصول حقوقی زبان حاضر است و خواه ناخواه باید در این اصول حقوقی هم با دنیا جلورفت و فکری که مرحله تکامل را پیموده مرجح است.

اینک چند مورد از قوانین و رویه های قضائی بعضی از کشورها را ذکر

میکنیم :

قانون و رویه قضائی فرانسه :

از مجموعه دالوز در فصل مربوطه با اصول محاکمات کیفری چاپ سال ۱۹۵۴ راجع ب تحقیقات بازپرسی قوانین و رویه قضائی فرانسه ترجمه آن قسمت که مربوط بحضور وکیل مدافع در جلسه تحقیقات است ذیلا نقل میگردد .

« از صفحه ۲۵۱ بعد »

شماره ردیف - ۵۳

در صورت توجه اتهام بازپرس بمتهم اخطار خواهد نمود که حق دارد وکیل از وکلاء رسمی را انتخاب کند و هرگاه متهم بخواهد برای او وکیل تسخیری تعیین میشود .

۵۴ - متهم ملزم نیست وکیل همراه داشته باشد و میتواند منصرف از تعیین وکیل شود . انصراف باید صریح و در صورت جلسه درج گردد .

۵۶ - انصراف باید بعد از اعلام متهم راجع ببحث انتخاب وکیل باشد هرگاه متهم وکیل تسخیری خواسته و فراموش شده باشد تحقیقات باطل است .

۵۹ - متهم میتواند وکیل را از میان وکلاء رسمی یا کارآموزان یا اووه انتخاب کند .

۷۳ - متهمی که در توقیف است حق رابطه آزاد با وکیل مدافع خود در تمام مدت تحقیقات دارد هرگاه متهم توقیف شده باشد در فاصله بین جلب و حضور در اولین جلسه تحقیقات حق استناد آزادانه از وکیل مدافع خود را دارد .

۷۵ - در فاصله بین صورت جلسه اولین حضور در بازپرسی و قرار قطعی

بازپرس حق رابطه آزاد مطلق است و ممنوعیت از مراوده و ارتباط مرگز شامل وکیل مدافع متهم نمیشود. حق ملاقات وکیل در تمام مدت تحقیقات باعتبار خود باقی است. ۷۶ - مکاتبات بین متهم و وکیل مدافع او دارای مصونیت است و بازپرس نمیتواند نامه های متهم بوکیل مدافع را ضبط نموده یا بخواند.

۷۹ - وکیل متهم بوسیله نامه سفارشی باید بیست و چهار ساعت قبل از جلسه تحقیقات دعوت شود.

۸۱ - بازپرس میتواند شفاهاً هم روز تحقیقات و مواجهه را اطلاع دهد.

۸۶ - هرگاه متهم وکلاء متعددی را انتخاب کرده باشد بازپرس یکی از آنها را ملزم است برای تحقیقات یا مواجهه دعوت کند وکلاء خودشان باید کسی را که باید حاضر شود تعیین نمایند. طبق تصمیم سال ۱۹۳۳ هیچ چیز مانع از آن نیست که بازپرس همه وکلاء را دعوت کند.

۸۷ - پرونده رسیدگی باید روز قبل از تحقیقات در اختیار وکیل مدافع گذارده شود ولی نه در اختیار متهم.

۸۹ - وکیل مدافع فقط روز قبل از تحقیقات میتواند پرونده را بخواند.

۹۱ - گذاردن جریان امر در اختیار وکیل مدافع باید کامل باشد بنحویکه هرگاه در تسلیم یکی از اوراق مسامحه شود نتیجه آن بطلان تحقیقات بعد از آن تاریخ است.

بنحویکه قبلاً توضیح داده شد استناد بقوانین خارجی فقط از آن جهت است که معلوم باشد طرز فکر و عمل در کشورهای دیگر چیست و توجه دادن خوانندگان باین نکته مهم که تحقیقات بازپرس از آن صورتیکه زمان وضع آئین دادرسی کیفری در اروپا داشته خارج شده و در پرونده تنها بازپرس شرکت ندارد بلکه وکیل مدافع هم شرکت دارد و شرکت وکیل مدافع برای امکان دفاع از متهم است و از جهت امکان دفاع دیگر مکتوم ماندن یا پنهان کردن جریان پرونده از وکیل مدافع فکری است که قوانین کشورها آنرا نسخ نموده اند و تبصره ماده ۱۱۲ هم با وجود اختصار معذالک جامع وکلی است و کلیه حقوقی را که متهم و وکلاء مدافع او طبق قوانین فرانسه دارند تبصره ماده ۱۱۲ هم شامل و متضمن آن میشود و هر اقدامی که موجب محروم کردن متهم یا وکیل مدافع او از لوازم دفاع باشد برخلاف قانون و مخالف جریان سیر قضائی دنیاست که در جهت تقویت حقوق افراد بشر است.

در امریکا: دیوانعالی کشور امریکا در سال جاری احکامی صادر نموده که مربوط به موضوع این مقاله است و نویسنده خلاصه‌ای از آنرا ذکر میکنم.

۱- رأی دیوانعالی کشور در مورد اعتراف متهم بقتل در ایالت ایلینویز بدین مضمون با اکثریت صادر گردیده که اعتراف شخصی که محکوم بقتل گردیده و جزء ادله نباید محسوب شود زیرا پلیس تقاضای شخص مظنون را برای استفاده از مشورت از وکیل مدافع قبول نکرده است.

بنابراین خوانندگان ملاحظه میکنند هرگاه اعتراف بقتل از طرف متهمی شده باشد بدون استفاده از مشورت وکیل مدافع در دیوانعالی کشور امریکا مردود است و یکی از مستشاران دیوان مزبور موسوم به گلدبرگ در دفاع از نظریه مزبور بدین نحو استدلال نموده.

« ما از تاریخ گذشته و حاضر این درس را آموخته‌ایم که آن طریقه حقوقی کیفری که مبتنی بر اخذ اقرار باشد عاقبت قابل اعتماد کمتر و مهیا برای سوء استفاده از آن طریقه ایست که متکی بر مدارک خارجی باشد که مستقلاً در نتیجه تحقیقات و رسیدگی ماهرانه بعمل آمده باشد.»

بر اساس همین نظریه و این طرز فکر و عمل است که در کشورهای اروپا و امریکا بجای سعی در اخذ اقرار کوشش خود را در جمع‌آوری ادله و رسیدگی کامل میکنند که برای متهم مجال انکار باقی نماند و پیش از نود درصد پرونده‌های کیفری در امریکا منتهی بصدور حکم محکومیت میشود زیرا متکی بدلائل هم نیست نه بکاغذ تنها.

۲- موضوع مشابه دیگری که مورد حکم دیوانعالی کشور امریکا واقع شده محاکمه مربوط بیکی از کارگران کشتی متهم بقاچاق مواد مخدره بوده است دادگاه جنائی شخص مزبور را محکوم بقاچاق نمود. دلائل محکمه اقرار متهم بوسیله دستگاه ضبط صوتی بود که پلیس آنرا تدارک کرده بود.

دیوانعالی کشور امریکا چنین اظهار عقیده نموده که ضبط اظهارات متهم بوسیله دستگاهی که پلیس مخفیانه در اطاق او گذارده تجاوز بحقی است که متهم طبق قانون اساسی دارد زیرا اظهارات متهم عمداً از او تحصیل شده و این امر در غیاب وکیل مدافع صورت گرفته است.

خوانندگان توجه میکنند که دیوانعالی کشور امریکا حتی اعتراف متهم را بدون حضور وکیل مدافع جزء ادله محسوب نمی‌کند و احکام دادگاههای جنائی

را که رعایت حق استفاده کامل متهم را از مشورت و دفاع وکیل مدافع نکرده‌اند نقض کرده است.

نتیجه : تبصره ماده ۱۱۲ بمتهم حق استفاده از وکیل مدافع رسمی را برای مشورت و دفاع از حقوق او در مرحله بازپرسی داده است. حال اگر آنچه را که برای امکان دفاع لازم است از وکیل مدافع خودداری شود بدین توضیح که وکیل مدافع دعوت برای تحقیقات و مواجهه نشود و مدارک اتهام و اوراق پرونده از او مکتوم نگاهداشته شود و با اطلاع او نرسد و لذا از تصمیمات قضائی بازپرس بی اطلاع بماند و ممنوع از ملاقات با متهم شود و حق رابطه آزاد با متهم نداشته باشد و متهم نتواند آزادانه از مشورت و راهنمایی وکیل استفاده کند و نامه‌های متهم بموکل مورد تفتیش واقع شود یا خوانده شود و نتواند پرونده را ملاحظه و از جریان اتهام و دلایل آن و از تصمیمات بازپرس باخبر شود نمیتواند وظیفه دفاع را که بعهده او است انجام دهد چه اعتراض و دادن توضیحات برای روشن کردن موضوع اتهام و تذکر برای اجراء قوانین و دفاع از متهم فرع بر آن است که وکیل از جریان تحقیقات مطلع شود تا بتواند وظیفه خود را انجام دهد و حق متهم را در مرحله بازپرسی حفظ کند.

این نکته را هم باید در نظر داشت که بعد از تصویب تبصره ماده ۱۱۲ بازپرس و وکیل مدافع در طرف قضیه محسوب نمی‌شوند وکیل مدافع در بازپرسی همان نقش و وظائفی را دارد که در دادگاهها هم دارد و بنا بر این فرض قانون این است که از وکیل مدافع هیچ چیز در مرحله بازپرسی پوشیده نباشد چنانچه در دادگاهها هم پوشیده نیست و هر محدودیتی که باین عمل وارد آید نه فقط خلاف تبصره ۱۱۲ میباشد بلکه برخلاف جهت سیر قضائی زمان حاضر است که حفظ حقوق افراد در مقابل اتهامات قبل از صدور حکم دادگاههای صالح بر محکومیت میباشد. نویسنده در اینموضوع عقاید خود را نوشته و به هیئت مدیره سابق کانون وکلاء تقدیم نموده‌ام و از طرف ریاست کانون وکلاء با وزارت دادگستری مذاکره شد و یک کمیسیون هم برای توجه باین موضوع تشکیل گردید که آقای دکتر محمد شاهکار و نویسنده به نمایندگی ریاست کانون حاضر شده توضیحات لازم را از نظر حفظ حقوق متهمین و حقوق وظائف وکلاء دادگستری دادیم مقتضی دانستم بوسیله این مقاله باز جلب نظر وزارت دادگستری و آقایان قضات و وکلاء دادگستری را نسبت با اهمیت موضوع نموده باشم.